

הלכות סוכות

הלכות סוכה מבה"ג

שינויי נוסחאות

א. כ"י ז': למיעטרה בקרמין.
ב. כ"י ח' וכו': ולמיסמך (ואין לו מונח).
וראה גם לקמן סי' סח).

א. תנו רבנן² העושה סוכה לעצמו אומר ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. נכנס לישב בה אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה. היתה עשויה ועומדת, אם יכול לחדש בה דבר, כגון למיעטרה³ ולמימך² בסתרי⁴, מברך שהחיינו, ואם לאו משנכנס לישב בה מברך שתים, אחת אסוכה ברישא ואחת

אזמן. והשתא דאמר רב אשי חזינא ליה לרב כהנא דמסדר להו כולהו אכסא דקידושא, הילכך זמן בין דעושה סוכה לעצמו⁵ בין דעושה לולב לעצמו לא צריך למימר, דסגי בדכסא.

נוספים שאינם רגילים לשהות בה, וכן במה שישינים בה, אם אינו רגיל לישן בה קודם החג, ובאופנים אלו ניכר שיושב בה לשם מצוה, וכשמכין הסוכה לצרכים אלו זהו "חידוש" ומברך זמן. וע"ע מש"כ לקמן סי' סח הע' 6 בביאור דברי ר"י. 4. הריצ"ג שם; העיטור הל' סוכה (עח, א); המנהיג הל' סוכה ס"ב; הרא"ש שם, ועוד ראשונים, רחו שיטת הבה"ג, משום דבעינן חידוש בגוף הסוכה, והוכיחו כן מהירושלמי. 5. זו שיטת גאונים נוספים שיוצא בקידוש בלילה י"ח שהחיינו של לולב, עי' שו"ת ר"י מיגאש סי' רג בשם ר' נסים גאון, ושכן הכריע הרי"ף, "וכן אנחנו נוהגים ומורים". וחשו' רנ"ג במלואה במנהיג הל' סוכה ס"ז, וחשובות ופסקים לראב"ד ס"ח. ותוכנה בראבי"ה ח"ב סי' תקלד, ובאו"ז ח"ב סי' קמ (לח, ג). ובקצור בתשוב"ץ סי' קנא, והג"א עירובין ספ"ג. וכ"כ אגודה סוכה פ"ד בשם ר"ש בן חפני והרבה גאונים. ודעת הגאונים מבוארת בדבריהם דברכת הזמן של סוכה ולולב נפטרת בברכת הזמן שאומר בקידוש על היום, ומתוך כך דנו מדוע אין ברכת הזמן על היום דר"ה פוטרת ברכת הזמן של שופר. אולם דעת הריצ"ג שם (עמ' פז) ד"מסדר להו אכסא דקידושא" היינו שמברך ברכת הזמן שנתקנה על קיום מצות סוכה בשעת הקידוש, ועולה לו לזה ולזה. ולדעתו ברכת לולב אינה נפטרת כיון דאינו זמן חיוב. וכ"ד המנהיג שם ובהל' לולב ס"ב. ועי' לקמן סי' סח הע' 10 שכתבנו בזה דעה ג' - דברכת הזמן שבקידוש עולה גם לברכת הזמן שנתחייב על החפצא של הסוכה שמזומנת למצוה, עיי"ש. ועי' ראבי"ה שם בסוף הסי' שציין "נהוג שלנו" לברך זמן על הלולב. וכ"כ

א. 1. בה"ג ריש הל' סוכה; סרש"י סי' רכח. ושם בפתיחה: גם זה עומק הילוך סוכה דרבינו שלמה. 2. סוכה מו, א. 3. השוה עם הלשון דלקמן סי' סח: כגון למימך בסתרי ולעטרה בקרמין ובסרינין המצויירין. ולרבינו ה"לחדש" לבה"ג הוא יפוי דפנות הסוכה ופרישת כרים וכסתות לשיבה בה. ובבה"ג שלפנינו: למיכנשה ולמימך בה בסתרי. וכן הועתק בריצ"ג הל' סוכה ח"א עמ' פז, וברא"ש פ"א סי"ג ובעוד ראשונים. ובפשוטו הוא מלשון כינוס. וה"לחדש" לפ"ז הוא הכנסת כרים וכסתות ופרישתם והכנתם לשיבה. וכן הבין הב"ח סי' תרלו בבה"ג דהחידוש הוא "אסיפת כסאות לישב עליהן". וראה פי' הרע"ז הילדסהיימר על בה"ג שפירש מיכנשה: לטאטאה. ורי"ז נתיב ח' ח"א כ': "ובה"ג כ' דאפילו [החדוש] אינו בגוף הסוכה, כגון ליכנס אנשי' וליכנס בתוכה ולישן בה". וכפי הנראה שפירש "למיכנשא", מלשון כניסה. והרע"ז כ' על דבריו שנראה שהוא טעות [דאיוה חידוש סוכה יש בכניסת אנשים לתוכה. ועוד, הרי הכניסה ביר"ט]. ונראה פשוט רכונת הרי"ז שקודם החג הוא מכין את הסוכה לכניסת אנשים ולשינה, ובאותה שעה מברך זמן. ונראה עוד להוסיף בזה, דדעת רי"ז כמש"כ הב"ח שם בטעם הדין דצריך לחדש בה [בסוכה ישנה] "כי היכי דליהוי היכר דיושב בה לשם מצות סוכה", והיינו דכיון דהסוכה ישנה מסתמא היא משמשת אותו גם שלא בזמן מצוה, וליכא היכר דלשם מצוה יושב בה [ומטעם זה חידש הב"ח שצריך לחדש גם בסוכה ישנה שעשאה לשם חג]. וס"ל לרי"ז בדעת בה"ג דלענין זה סגי במה שביר"ט יכנסו בה אנשים